

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/196-342 / 2504

Ankara

3 / 6 / 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki _____ :
Liste

T.C.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Adalet
Ecas Kom.	Dışişleri
Tarih.	17 HAZİRAN 1999 - 1/29/
M. Md.	K.D.Bşk.
BAŞKAN	M. Bulut

1/535

Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/ 101-1051 /4412

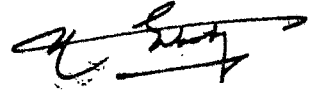
Ankara

5/11/1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 23/9/1996 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduguna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin ERBAKAN
Başbakan

Eki :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Adalet - Dışişleri
Tarih	8.11.1996 3/535
Konu	16. K. D. Dışk. 200
BAŞKAN	

GEREKÇE

1) 29 Ekim 1995 tarihinde Kişinev'de parafe edilen "Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması" 22 Mayıs 1996 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

2) Söz konusu Anlaşma, iki ülke arasında tesis edilmekte olan iyi ilişkilerin geliştirilmesi ve iki ülke arasında son yıllarda önemli ölçüde artan ticari ve ekonomik ilişkiler doğrultusunda hukuki, ticari ve cezai konularda karşılıklı adli yardımlaşmayı kolaylaştırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bilindiği üzere, her mahkemenin yargı yetkisi onun yargı çevresi ile sınırlıdır, yani mahkeme yargı yetkisini ancak kendi yargı çevresi içinde kullanabilir. Türk mahkemelerinin yargı yetkisi Türkiye ile sınırlı olduğundan ve yabancı mahkemeler Türkiye'de yargısal faaliyette bulunamayacaklarından, Türk mahkemeleri ile yabancı mahkemelerin karşılıklı olarak birbirlerine adli yardımda bulunmaları ihtiyacı doğmaktadır.

Türk mahkemeleri ile yabancı mahkemeler arasında adli yardımlaşmanın yürütülmesi için çok taraflı Avrupa sözleşmelerinden de yararlanılmakla beraber Moldova bu sözleşmelere taraf olmadığından, söz konusu sözleşmeler, bu ülke ile aramızdaki adli yardımlaşma konularında geçerli bulunmamaktadır.

Moldova Cumhuriyeti ile ülkemiz arasındaki "Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması" yukarıda belirtilen nedenlerle, bu çerçevede içinde imzalanmıştır.

3) Moldova ile imzalanan "Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması" 4 Kısım ve 43 Maddeden oluşmaktadır.

I. Kısım, genel hükümleri, (Madde 1-12)

II. Kısım, hukuki ve ticari konularda adli yardımlaşmaya ve bu konulardaki kararların tanınması ve tenfizine ilişkin hükümleri, (Madde 12-28)

III. Kısım, Ceza alanında adli yardımlaşma ile suçluların iadesine ve hükümlülerin transferine ilişkin hükümleri, (Madde 28-41)

IV. Kısım, Nihai Hükümleri, (Madde 41-43)

kapsamaktadır.

Bu maddelerde öncelikle, iki ülke vatandaşlarına eşit muamele, adli mercilere başvuruda kolaylık, teminattan muafiyet, adli müzaheretten yararlanma gibi hususlar düzenlenmiştir.

Merkezi makam olarak her iki devletin Adalet Bakanlıkları görevli kılınmışlardır. Anlaşma uyarınca gönderilen her türlü talep belgeleri, tasdik ve benzeri formalitelerden muaftır.

Tebliğat ve istinabe talebinin kaç nüsha olacağı, tercümesinin hangi dilde yapılacağı gibi hususlar anlaşmada düzenlenmiştir.

İlgili Mahkemeler istinabe talebinde bulunan karşı tarafın ilgili mahkemesinin bu talebini yerine getirirken, kendi ülkelerinin usul kanununu uygulayacaktır.

Anlaşmanın son hükümleri yürürlükle ilgili hususları düzenlemiştir.

Buna göre anlaşma süresiz olarak akdolanmıştır. İki tarafın da 6 ay önceden ihbarda bulunmak kaydıyla sözleşmeyi fesh etmek hakkı bulunmaktadır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE MOLDOVA CUMHURİYETİ ARASINDA
HUKUKİ, TİCARİ VE CEZAI KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

Madde 1- 22 Mayıs 1996 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. NECMETTİN ERBAKAN
BAŞBAKAN

M. SAĞLAM Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.	P. ADAK Devlet Bakanı	N. ERCAN Devlet Bakanı	Doç. Dr. A. GÜL Devlet Bakanı
E. YILGIN Devlet Bakanı	Prof. Dr. S. TEKİR Devlet Bakanı	B. ŞEKER Devlet Bakanı V.	M. ALTINSOY Devlet Bakanı
N. K. ZEYHER Devlet Bakanı	L. ERENGÜN Devlet Bakanı	M. S. ENSARİOĞLU Devlet Bakanı	C. TUNÇ Devlet Bakanı
B. AKSOY Devlet Bakanı	G. DAĞDAS Devlet Bakanı	H. U. SÖYLEMEZ Devlet Bakanı	T. B. GÜNERİ Devlet Bakanı
Y. ERİZ Devlet Bakanı V.	Prof. Dr. S. GÜNEŞ Devlet Bakanı	B. ŞEKER Devlet Bakanı	A. DEMİRCAN Devlet Bakanı
S. KAZAN Adalet Bakanı	T. AKAN Millet Savunma Bakanı	M. AGAR İçişleri Bakanı	Doç. Dr. A. ŞENER Maliye Bakanı
Prof. Dr. M. SAGLAM Millî Eğitim Bakanı	C. AYHAN Bayındırlık ve İskan Bakanı	Y. AKTUNA Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
M. DEMİRCİ Tarım ve Köylüleri Bakanı	N. ÇELİK Çal. ve Sos. Güv. Bakanı	Y. ERİZ Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. R. KUTAN Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
I. KAHRAMAN	B. YÖCEL		M. Z. TOKAR Cevra Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

VE

MOLDOVA CUMHURİYETİ

ARASINDA

HUKUKİ, TİCARİ VE CEZAI KONULARDA

ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti (bundan böyle "Akit Taraflar" olarak anılacaklardır). iki ülke arasında, egemenlik haklarına karşılıklı saygı, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkelerine dayanarak, adli alanda işbirliğini geliştirmek arzusu ile, Hukuki, Ticari ve Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması akdolanmasını kararlaştırmışlardır.

Bu amaca Akit Taraflar aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır.

KISIM I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 ADLİ MÜZAHARET

Herhangi bir Akit Tarafın uyrukları, diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına sağladığı aynı adli müzaharetten yararlanacaklar, hukuki, ticari ve cezai konularda, diğer Akit Tarafın adli makamlarına, bu tarafın vatandaşlarının tabi olduğu aynı şartlarla dava açmak veya müracaat etmek hakkına sahip olacaklardır.

Madde 2 ADLİ YARDIMLAŞMA KANALLARI

Her iki Akit Taraf, ilinci Maddeye ilişkin adli yardım istemlerini birbirlerine göndermek için Adalet Bakanlıklarını tayin edeceklerdir.

Akit Tarafların makamları bu Anlaşmanın uygulanmasında diplomatik kanaldan iletişim kuracaklardır.

Madde 3 LİSAN

1. Her iki Akit Tarafın Merkezi Makamları aralarındaki yazışmaları, İngilizce tercümesi eklenmek suretiyle, kendi dillerinde yapacaklardır.

2. Adli yardımlaşmaya ilişkin istinabe evrakı ve bunların ekleri, talepte bulunan Akit Tarafın resmi dilinde düzenlenecek ve bunlara talepte bulunulan Akit Tarafın resmi diline veya İngilizceye yapılmış onaylı tercümeleri eklenecektir. Bütün bu belgeler iki nüsha olacaktır.

*Madde 4***ADLİ YARDIMLAŞMA MASRAFLARI**

Her iki Akit Taraf bu Anlaşma kapsamına giren adli yardım taleplerini, bilirkişi ücretleri hariç olmak üzere, ücretsiz olarak yerine getireceklerdir. Bilirkişi ücretleri, talepte bulunulan Akit Tarafın kanun ve kurallarına göre tesbit edilecektir.

*Madde 5***ADLİ YARDIM TALEBİNİN REDDİ**

Akit Taraflardan biri adli yardım talebinin yerine getirilmesini kendi egemenlik, güvenlik veya kamu düzenine aykırı görürse, diğer Akit Tarafın adli yardım talebinin yerine getirilmesini reddedebilir. Buna karşılık, red gerekçesini diğer Akit Tarafa bildirecektir.

*Madde 6***ADLİ YARDIMLAŞMADA UYGULANABİLECEK KANUNLAR**

Akit Taraflar, adli yardımlaşma talebinin yerine getirilmesinde kendi kanunlarını uygulayacaklardır. Talepte bulunan Tarafın isteği üzerine, diğer Akit Taraf, kendi temel hukuk ilkeleri ihlal edilmemek şartıyla, talepte bulunan Akit Tarafın usul hükümlerini uygulayabilir.

*Madde 7***KANUN VE KURALLAR KONUSUNDA BİLGİ TEATİSİ**

Akit Taraflar, talep üzerine, kendi Devletlerine halen veya daha önce yürürlükte bulunan kanun ve kurallar ile, bunların mahkemelerdeki uygulamaları konusunda birbirlerine bilgi vereceklerdir.

*Madde 8***TASDİK MUAFİYETİ**

Diğer Akit Tarafın adli makamları nezdinde kullanılmak üzere, Akit Taraflardan birinin adli makamlarınca tanzim edilmiş veya onaylanmış olan belgeler, imzalanmış ve resmi mühürle mühürlenmiş olmaları şartıyla, tasdik işlemine tabi tutulmayacaktır.

Madde 9
BELGELERİN İSPAT GÜCÜ

Akit Taraflardan birinin resmi organları tarafından düzenlenen belgeler, diğer Akit Tarafın ülkesinde aynı ispat gücüne sahip olacaktır.

Madde 10
ZORLUKLARIN ÇÖZÜMLENMESİ

İşbu Anlaşmanın uygulanması veya yorumuyla ilgili olarak ortaya çıkan zorluklar diplomatik yoldan çözümlenecektir.

Madde 11
DİPLOMATİK TEMSİLCİLİKLER VEYA KONSOLOSLUK
ARACILIĞI İLE TEBLİGAT YAPMA VE DELİL TEMİNİ

Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafın ülkesinde bulunan vatandaşlarına, diğer Akit Tarafın kanunlarını ihlal emeksizin ve hiçbir zorlayıcı tedbir uygulanmaksızın diplomatik temsilciliği veya konsolosluğu aracılığı ile, tebligat yapabilir ve bunlardan delil temin edebilir.

KISIM II
HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA
ADLİ YARDIMLAŞMA

BÖLÜM 1

Madde 12
ADLİ YARDIMLAŞMA NIN ÇERÇEVESİ

Her iki Akit taraf, İşbu Anlaşma gereğince, aşağıda belirtilen hususlara ilişkin olarak birbirlerinin adli yardım taleplerini yerine getireceklerdir:

1. Diğer Akit Tarafın ülkesinde bulunan ilgili kimselere, adli belgelerin gönderilmesi ve tebliğ edilmesi.

2. İstinabe suretiyle delil temini,

3. Mahkeme ve hakem kararlarının tanınması ve tenfizi,

4. İşbu Anlaşmada öngörülen diğer yardımlar.

Madde 13
ADLI YARDIM TALEBİ

1. Adli yardım başvurusu istinabe evrakı düzenlenmek suretiyle yapılacaktır. İstinabe evrakı aşağıdaki hususları içerecektir:

- a) Talepte bulunan ve talepte bulunulan makamların adları,
- b) Davanın niteliği ve olayların kısa bir özeti ile dinlenmesi istenilen kişilere sorulacak sorular,
- c) Davanın taraflarının veya vekillerinin adı, cinsiyeti, yaşı, milliyeti, mesleği, oturdukları yer veya ikametgahı ile davadaki hukuki statüleri veya hükmi şahısların idari merkezleri,
- d) Yapılacak adli işlemler,
- e) Dinlenmesi istenilen kimselerin adları ve adresleri,
- f) Tetkiki istenilen belgeler veya diğer eşyalar,
- g) Talebin yerine getirilmesi için gerekli görülen diğer belgeler.

2. Yukarıda belirtilen istinabe evrakı ve buna ekli belgeler, talepte bulunan makam tarafından imza edilecek ve mühürlenecektir.

Madde 14
DAVA MASRAFLARI İÇİN TEMİNAT
ÖDENMESİNDEN MUAFİYET

Akit Taraflardan birinin uyruğundan, diğer Akit Tarafın adli makamları önüne çıktığında, salt yabancı olması veya diğer Akit Tarafın ülkesinde meskeni veya ikametgahı bulunmaması nedeniyle dava masrafları için teminat senedi ve/veya akçesi verilmesi istenemevecektir. Aynı kural, adli makamlara yapılacak başvurular için gerekli olan diğer her türlü ödeme bakımından da uygulanacaktır.

Madde 15
DAVA MASRAFLARI İÇİN PEŞİN ÖDEME

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Akit Taraf ülkesindeki peşin ödenecek dava masraflarını bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla ve kapsamda ödeyeceklerdir.

Madde 16
HÜKMI ŞAHISLAR

1.14 ve 15 inci Maddelerin hükümleri, Akit Taraflardan her birinin kanun ve kuralları gereğince kurulmuş bulunan hükmi şahıslar hakkında da uygulanacaktır.

Madde 17
ADLİ MÜZAHERET VE DAVA
MASRAFLARINDAN MUAFFİYET

Akit Taraflardan birinin vatandaşları, diğer Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın vatandaşlarına uygulandığı şekilde, dava masraflarından muafiyet veya adli müzaheret talebinde bulunmak için başvuruda bulunabilir. Dava masraflarından muafiyet veya adli müzaheret için talepte bulunulması halinde, başvuru sahibinin oturduğu yerin veya ikametgahının bulunduğu yerdeki yetkili makam kendisine bir belge verecektir. Başvuruda bulunmanın Akit Taraflardan birinin veya diğerinin ülkesinde oturduğu yer veya ikametgahı bulunmuyorsa, sözkonusu belge kendisine ülkesinin diplomatik temsilciliği veya konsoloshuğu tarafından verilebilir.

BÖLÜM 2
BELGELERİN TEBLİĞİ VE DELİL TEMİNİ

Madde 18
KAPSAM

Akit Taraflar, talep üzerine, karşılıklı olarak belgeleri tebliğ etmek ve delil temin etmekle yükümlü olacaklardır.

1. Belgelerin tebliği: adli veya gayri adli belgelerin tebliği anlamına gelir.

2. Delil temini Tarafların, tanıkların ve bilirkişilerin ifadelerinin alınması ile hukuki ve ticari davalara ilişkin delillerin toplanmasını ve bilirkişi raporunun hazırlanması ile adli araştırmayı iltiva eder.

Madde 19
TALEPLERİN YERİNE GETİRİLMESİ

1. Talepte bulunulan makam, kendisini talebi yerine getirmeye yetkili görmüyorsa, sözkonusu talebi, bunu yerine getirmeye yetkili makama iletir ve keyfiyetten talepte bulunan Akit Tarafı haberdar eder.

2. Akit Taraflardan birinin talepte bulunulan yetkili makamları, istinabe talebinde belirtilen adres nedeniyle talebi yerine getiremezlerse, adresin tesbiti için uygun tedbirleri

alacak ve talebi yerine getireceklerdir. Bu makamlar, gerekirse, talepte bulunan Akit Taraftan tamamlayıcı bilgi isteyebilirler.

3. Talepte bulunulan Akit Taraf, adresin tesbit edilememesi veya başka sebepler nedeniyle talebi yerine getiremezse, bunun nedenleri hakkında, talepte bulunan Akit Tarafa bilgi verecek ve sözkonusu tüm belgeleri iade edecektir.

Madde 20

YERİNE GETİRİLEN TALEPLERİN BİLDİRİLMESİ

1. Bir Akit Tarafın talepte bulunulan yetkili makamları, talebin yerine getirildiğini yazılı olarak, 2 inci Maddede belirlenen kanaldan talepte bulunan Akit Tarafa bildirecektir. Bu bildirimte tebliğ tutanağı veya toplanan delil materyali eklenecektir.

2. Tebliğ tutanağı, muhatabın imzasını ve tebliğ tarihini, tebliği yapan merciin ve tebliğ memurunun imza ve mühürünü, tebligatın şekli ve yeri ile, tebellüğ reddedilmişse, muhatabın kabulden imtina sebeplerini ihtiva edecektir.

BÖLÜM 3

KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 21

UYGULAMA ALANI

1. Bir Akit Taraf, diğer Akit Taraf ülkesinde verilen;

a) Hukuki ve ticari konulara ilişkin mahkeme kararlarını;

b) Zararlara ilişkin olarak cezai konularda verilen mahkeme kararlarını,

c) Hakem organlarının kararlarını,

İşbu Anlaşmada belirtilen şartlar altında, kendi ülkesinde tanıyacak ve tenfiz edecektir.

2. İşbu Anlaşmada değinilen "kararlar", mahkemeler tarafından verilen sulh kararlarını da kapsayacaktır.

Madde 22**TANIMA VE TENFIZE İLİŞKİN İSTİNABE EVRAKI**

1. Kararların tanınmasına ve tenfizine ilişkin istinabe evrakı, bir Akit Tarafın mahkemesi tarafından, diğer Akit tarafın mahkemesine 2 inci Maddede belirtilen yoldan, gönderilecektir.

2. İstinabe evrakına şunlar eklenecektir:

- a) Kararın aslına uygun bir örneği, kararın geçerliliği ve infaz edilebilirliği bizzat karardan anlaşılmadığı takdirde, bu örneğe yetkili makamlar tarafından verilecek bir belge eklenecektir.
- b) Davayı kaybeden ve mahkemeye gelmeyen tarafın, usulüne uygun olarak mahkemeye daver edildiğini ve hukuki ehliyetsizlik halinde mahkeme önünde gerektiği şekilde temsil edildiğini tevsik eden bir belge,
- c) Hakem kararının tanınması ve tenfizi için talepte bulunulması halinde, hakemlik yetkisini gösteren tahkim sözleşmesinin bir örneği.

Madde 23**TANIMA VE TENFİZİN REDDİ**

21 inci Maddede belirtilen kararlar veya hakem kararları, talepte bulunulan mahkemelerce, aşağıdaki durumlarda tanınmayacak veya tenfiz edilmeyecektir:

1. Mahkeme veya hakem kararları talepte bulunan Akit tarafın mevzuatına göre kesinleşmemişse veya icra kabiliyetini haiz değilse,

2. Talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuatına göre, talepte bulunan Akit Tarafın adli makamlarının davaya bakma yetkisinin olmadığı addediliyorsa,

3. Kararların itiraz olunduğu Akit Tarafın kanunlarına göre, yargılamaya katılmayan ve davayı kaybeden taraf, usulüne uygun olarak yargılamaya davet edilmemişse veya savunma hakkından yoksun bırakılmışsa veya hukuki ehliyetsizliği halinde kendisine usulüne uygun olarak temsil edilme hakkı verilmemişse,

4. Talepte bulunulan Akit Tarafın mahkemeleri veya hakem mercileri aynı taraflar arasında aynı konuda açılmış bulunan bir davada nihai olarak karar vermişlerse veya böyle bir davaya bakmakta iseler veya aynı anlaşmazlık konusunda üçüncü bir Devlet tarafından verilen nihai kararı tanımışlarsa.

Madde 24
TANIMA VE TENFİZ USULLERİ

1. Kararların tanınması ve tenfizi, talepte bulunulan Akit Tarafın mahkemelerince, kendi milli kanununun usullerine göre kararlaştırılacaktır.

2. Talepte bulunulan mahkeme, sadece İşbu Anlaşma hükümlerinde belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini incelemekle yetinecektir.

Madde 25
TANIMA VE TENFİZİN ETKİSİ

Akit Taraflardan birinin adli makamlarınca verilmiş kararlar, diğer Akit Tarafın mahkemeleri tarafından tanındıktan veya tenfiz edildikten sonra, bu sonuncu tarafın mahkemelerince verilmiş kararlarda olduğu gibi aynı etkiyi haiz olacaktır.

Madde 26
HAKEM KARARLARININ TANINMASI VE TENFİZİ

Hakem kararları, bu kısmın 3. bölümünde belirtilen diğer şartlara ilaveten, aşağıdaki koşulları ihtiva ettiği takdirde, tanınacak ve tenfiz edilecektir.

1. Talepte bulunulan Akit Tarafın kanunlarına göre, hakem kararı sözleşmeden doğan veya sözleşme dışı ticari ihtilaflar hakkında verilmiş hakem kararları kapsamında ise;

2. Hakem kararı belirli bir ihtilaf veya özel bir hukuki ilişkiden kaynaklanan müstakbel davalara ilişkin olarak, taraflar arasında hakem merciinin yetkisini tespit eden yazılı bir anlaşma uyarınca verilmişse ve keza hakem kararı, yukarıda sözkonusu edilen hakemlik mercii tarafından, anlaşmayla tesbit edilen yetki çerçevesinde ittihaz olunmuşsa,

3. Talepte bulunulan Akit Tarafın kanunlarına göre bir hakem merciinin yetkisinin tanınmasına ilişkin anlaşma geçerliyse.

Madde 27
KIYMETLİ EŞYALARIN ÜLKE DIŞINA ÇIKARILMASI
VE PARANIN TRANSFERİ

İşbu Anlaşmanın kararların tenfizine ilişkin hükümleri, Akit Tarafların para transferi ve kıymetli eşyaların ülke dışına çıkarılması ile ilgili kanun ve kurallarını ihlal etmeyecektir.

KISIM III**CEZAI KONULARDA KARŞILIKLI
YARDIMLAŞMA****Madde 28
KAPEAM**

1.Akit Taraflar yardım talep edildiği sırada cezalandırılması talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarının kaza yetkisine giren suçlarla ilgili soruşturmalarda işbu kısımdaki hükümler uyarınca, birbirlerine karşılıklı olarak en geniş adli yardımda bulunmayı taahhüt ederler.

2.Cezai konularda karşılıklı adli yardımlaşma, hazırlık soruşturması ve son soruşturma ile ilgili işlemlerin yerine getirilmesi, sanık, tanık ve bilirkişi ifadelerinin alınması, arama ve dava ile belgelerin, gayri meşru para ve eşyaların teslimi ile belgelerin ve kararların tebliğini ve diğer hususları ihtiva eder.

Madde 29**CEZAI KONULARDA ADLİ YARDIMIN REDDİ**

İşbu Anlaşmanın 5 inci Maddesinde öngörülen sebep dışında, yardım, aşağıda belirtilen durumlarda reddedilebilir:

1.Talebin ilgili olduğu suç, talepte bulunulan Akit Tarafça, siyasi bir suç veya buna murtabit bir suç veya sırf askeri bir suçla ilgili addediliyorsa,

2.Talepte belirtilen fiil, talepte bulunan Akit Tarafın mevzuatına göre suç teşkil etmiyorsa.

Madde 30**ADLİ YARDIMA İLİŞKİN İSTİNABE EVRAKI**

1.Adli yardima ilişkin istinabe evrakı aşağıdaki hususları ihtiva edecektir:

a)Talepte bulunan makam:

b)Talebin konusu ve sebebi;

c)Mümkün olduğu takdirde, ilgili kimsenin kimliği, uyruklugu ve adresi ile konuya ilişkin diğer bilgiler;

d)Adli belgelerin tebliği için bir talepte bulunulması halinde, tebligat konusunu teşkil eden belgelerin mahiyetine ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere,

muhatapın kimliği ve adresi veya muhatapın kimliğini ve adresini tesbite yararlı diğer bütün bilgiler.

2. İstinabe evrakı, ayrıca, isnat olunan suç ve vakıaların kısa bir özetini de ihtiva edecektir.

Madde 31

TALEPLERİN YERİNE GETİRİLMESİ VE SONUÇLARIN BİLDİRİLMESİ

İşbu Anlaşmanın 19 ve 20 inci Maddeleri hükümleri ayrıca cezai konularda da uygulanacaktır.

Madde 32

İSTİNABE EVRAKI

1. Talepte bulunulan Akit Taraf, talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarınca gönderilen bir cezai konuyla ilgili ve 28 inci Madde kapsamına giren istinabe taleplerini, kendi kanunlarında öngörülen usule uygun olarak yerine getirecektir.

2. Talepte bulunulan Akit Taraf, İstenilen kayıt ve belgelerin aslına uygun onaylı örneklerini veya fotokopilerini gönderebilir. Ancak talepte bulunan Akit Tarafın bunların asıllarının gönderilmesini açıkça talep etmesi halinde talepte bulunulan Akit Taraf bu talebi, mümkün olduğu ölçüde yerine getirmeye gayret edecektir.

3. Talepte bulunan Akit Tarafa verilen bilgiler, sadece adli makamların talebiyle ilgili maksatlar için kullanılacaktır.

Madde 33

DELİLLERİN İADESİ

1. Talepte bulunulan Akit Taraf, gönderilmesi istenilen eşyaların, kayıtların veya belgelerin verilmesi, bunların görülmekte olan ceza davaları için gerekli bulunması halinde, geciktirebilir.

2. Talepte bulunulan Akit taraf vazgeçmediği takdirde, istinabe işlemi için gönderilmiş olan eşyalar, kayıtlar veya belgelerin asılları, talepte bulunan Akit Tarafça, mümkün olan en kısa süre içinde diğer Akit Tarafa iade edilecektir.

Madde 34
TANIK VE BİLİRKİŞİ CELBİ

1. Talepte bulunan Akit Taraf, bir tanık veya bilirkişinin kendi adli makamları önüne bizzat çıkmasını önemli addediyorsa, bu hususu, davetin tebliği ile ilgili talebinde belirtecek ve talepte bulunulan Akit Taraf tanık veya bir kişi sözkonusu adli makamlar önüne çıkmaya davet edecektir.

2. Duruşma davetiyesinin tebliğine ilişkin talepler, ilgili kimselerin adli makamlar önüne çıkması için tesbit edilen tarihten en az iki ay önce talepte bulunulan Akit Tarafa iletilecektir.

3. Talepte bulunulan Akit Taraf tanık veya bilirkişinin beyanlarını, talepte bulunan Akit Tarafa iletilecektir. İşbu Maddenin 1 inci bendinde öngörülen durumda, talep veya devetiyelerde, ödenecek tahmini ödenek ile yolluk ve işe giderleri gösterilecektir.

Madde 35
TANIK VE BİLİRKİŞİ ÜCRETLERİ

1. Talepte bulunan Akit Tarafa bir tanığa veya bilirkişiye verilecek işe bedeli ve yol masrafları dahil, ücret bu kimsenin ikamet yerinden itibaren hesaplanacak ve en azından ifadesinin alınacağı ülkede yürürlükte olan tarifeler ve kurallarda öngörülen miktarlara eşit olacaktır.

Madde 36
TANIK VE BİLİRKİŞİNİN KORUNMASI

1. Hangi uyruklukta olursa olsun, bir davet üzerine talepte bulunan Akit Tarafın adli makamları önüne çıkan bir tanık veya bilirkişi, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesine girişinden önce işlemiş olduğu bir suç nedeniyle veya tanıklığı veya bilirkişilik beyanından dolayı, hakkında kovuşturma yapılamaz tutuklanamaz veya şahsi hürriyetinden hiçbir şekilde mahrum bırakılamaz.

2. Bu Maddenin 1 inci bendinde öngörülen dokunulmazlık, sözkonusu kişiye talepte bulunan Akit Taraf makamlarınca ortak bir Taraf ülkesinde bulunmasına gerek olmadığı bildirilmesini takip eden 15 gün sonunda, anılan ülkeyi terketmezse, sona erer. Ancak, böyle bir kişinin, kendi elinde olmayan nedenlerle talepte bulunan Akit Tarafın ülkesini terkedemediği müddet, bu dokunulmazlık sürecine dahil olacaktır.

3. Sahadette bulunması veya bilirkişilik yapması için davet edilen kimse herhangi bir zorlayıcı tedbire tabi tutulmayacaktır.

*Madde 37***TUTUKLU ŞAHISLARIN DİNLENMEK ÜZERE CELBİ**

Akit Taraflardan birinin adli makamları diğer Akit Tarafın ülkesinde tutuklu bulunan kimsenin ifadesinin alınmasını gerekli görüyorsa, işbu Anlaşmanın 2 inci Maddesinde belirtilen Merkezi Makamlar, tutuklu şahsın, tutukluluk halinin sürdürülmesi ve ifadesi alındıktan sonra mümkün olan en kısa süre içinde iade edilmesi şartıyla, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesine nakledilmesi hususunda bir mutabakata varabilirler.

*Madde 38***GAYRİ MEŞRU PARA VE EŞYALARIN NAKLİ**

1.Bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafın isteği üzerine, bu taraf ülkesinde işlenen suç neticesinde elde edilen, ve kendi ülkesinde ele geçirilen gayri meşru para ve eşyaları talepte bulunan Akit Tarafa nakledecektir. Ancak, bu nakil talepte bulunulan Akit Tarafın veya üçüncü şahısların, yukarıda sözü edilen para veya eşyalar üzerindeki kanuni haklarını ihlal etmeyecektir.

2.Talepte bulunulan Akit Taraf, ülkesinde görülmekte olan başka ceza davaları için gerekli görüldüğü takdirde, yukarıda belirtilen para ve eşyaların teslimini geciktirebilir.

*Madde 39***SORUŞTIRMALARIN AKTARILMASI**

1.Akit Taraflar, talep üzerine, talepte bulunan Akit Tarafın ülkesinde suç işleyen vatandaşları aleyhine, kendi mevzuatları çerçevesinde ceza kovuşturması yapmakla yükümlüdürler.

2.Soruşturmanın aktarılmasına ilişkin talebe, olayların maddi unsuru hususunda mevcut bulgulara ilişkin belgeler eklenecektir.

3.Talepte bulunulan Akit Taraf cezai soruşturmanın sonucunun, talepte bulunan Akit Tarafa bildirecek ve verilmiş ise, kesinleşmiş karar örneğini gönderecektir.

*Madde 40***ADLİ SİCİL KAYITLARININ VE
CEZA KARARININ BİLDİRİLMESİ**

1.Cezai soruşturmalar için ihtiyaç duyulan ve talepte bulunan Akit Taraf adli makamlarınca istenilen adli sicil özetleri ve buna ilişkin bilgiler, talepte bulunulan Akit Tarafça, kendi adli makamlarına benzeri durumlarda sağlanabildiği ölçüde, talepte bulunan Akit Tarafa gönderilecektir.

2.İşbu Maddenin linci bendinde öngörülenin dışında kalan bütün hallerde, talepler, talepte bulunulan Akit Tarafın mevzuat veya uygulamaları çerçevesinde yerine getirilecektir.

3.Her Akit Taraf, diğer Akit Tarafın uyrukları hakkındaki bütün cezai mahkumiyet kararlarını, yılda en az bir defa, bu sonucu Akit Tarafa bildirecektir.

**KISIM IV
NİHAİ HÜKÜMLER***Madde 41***ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRME**

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi, onaylanmasına bağlıdır. Onay Belgeleri Ankara'da teati edilecektir. Bu Anlaşma, onay belgelerinin teatisini takip eden 30 uncu gün sonunda yürürlüğe girecektir.

*Madde 42***DEĞİŞİKLİK YAPMA**

İşbu Anlaşma, Akit Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, yapılmasında izlenen aynı usullerle değiştirilebilir.

Madde 43

İşbu Anlaşma, Akit Taraflardan herbirinin diplomatik yoldan yazılı fesih bildiriminde bulunduğu tarihten itibaren 6 ay süreyle yürürlükte kalacaktır. Aksi takdirde, İşbu Anlaşma geçerliliğini koruyacaktır.

Türkçe, Moldavca ve İngilizce dillerinde üçer nüsha halinde ve bütün metinler aynı şekilde geçerli olmak üzere uyumsuzluk halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Yukarıdaki hükümleri tasdiken, Akit Tarafların tam yetkili temsilcileri İşbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Moldova Cumhuriyeti Adına